

A kerettantervben megjelenő lexikai követelmények

TÖRTÉNELEM tantárgy, 11. évfolyam

Érvényes: a 2015/2016. tanévtől

A felvilágosodás, a forradalmak és a polgárosodás kora	
Fogalmak	felvilágosodás, racionalizmus, a hatalmi ágak megosztása, természetjog, társadalmi szerződés, népszuverenitás, szabad verseny, felvilágosult abszolútizmus, Emberi és polgári jogok nyilatkozata, ökumenikus gondolkodás, alkotmány, jakobinus, terror, nacionalizmus, emancipáció, antiszemitaizmus, liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus, Szent Szövetség, urbanizáció
Személyek	Spinoza, Montesquieu, Voltaire, Rousseau, Adam Smith, II. (Nagy) Frigyes, Washington, XVI. Lajos, Danton, Robespierre, Napóleon, Metternich, Watt, Stephenson, Marx
Topográfia	Párizs, Poroszország, Szilézia, Lengyelország, gyarmatok Észak-Amerikában, Waterloo
Kronológia	1776. július 4. (az amerikai Függetlenségi nyilatkozat kiadása, az Amerikai Egyesült Államok létrejötte), 1789. július 14. (a Bastille ostroma, a francia forradalom kitörése), 1793–1794 (a jakobinus diktatúra), 1804–1814/15 (Napóleon császársága), 1848 (forradalmak Európában)
Az újjáépítés kora Magyarországon	
Fogalmak	betelepítés, betelepülés, Pragmatica Sanctio, Helytartótanács, felsőtábla, alsótábla, vámrendelet, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, jobbágyrendelet
Személyek	III. Károly, Mária Terézia, II. József, Kazinczy Ferenc
Topográfia	Határőrvidék, Bácska, Bánát
Kronológia	1723 (Pragmatica Sanctio), 1740–1780 (Mária Terézia), 1780–1790 (II. József)
Reformkor, forradalom és szabadságharc Magyarországon	
Fogalmak	reform, polgári átalakulás, liberális nemesség, centralista, cenzúra, államnyelv, önkéntes és kötelező örkváltás, közteherviselés, érdekegyesítés, védővám, márciusi ifjak, nemzetőrség, áprilisi törvények, felelős kormány, sajtószabadság, népképviselő, cenzusos választójog, jobbágyfelszabadítás, emancipáció, tavaszi hadjárat, Függetlenségi nyilatkozat, nemzetiségi törvény
Személyek	Széchenyi István, Wesselényi Miklós, Kölcsey Ferenc, Deák Ferenc, Kossuth Lajos, Metternich, Batthyány Lajos, Szemere Bertalan, Petőfi Sándor, Josip Jelačić, Görgei Artúr, Ferenc József, Windischgrätz, Bem József
Topográfia	Pest-Buda, Vaskapu, Pákozd, Isaszeg, Debrecen, Világos
Kronológia	1830 (Széchenyi István <i>Hitel</i> című művének megjelenése, a reformkor kezdete), 1832–1836 (rendi országgyűlés), 1844 (a magyar nyelv államnyelvvé nyilvánítása), 1848. március 15. (forradalom Pesten), 1848. április 11. (az áprilisi törvények), 1848. szeptember 29. (a pákozdi csata), 1849. április 6. (az isaszegi csata), 1849. április 14. (a függetlenség kimondása), 1849. május 21. (Buda felszabadítása), 1849. augusztus 13. (a világosi fegyverletétel)

A nemzetállamok és a birodalmi politika kora

Fogalmak, adatok

Fogalmak: monopólium, futószalagos termelés, polgári állam, középosztály, városiasodás, emancipáció, politikai antiszemitizmus, cionizmus, szakszervezet, keresztényszocializmus, szociáldemokrácia, egyenlőtlen fejlődés, nagyhatalom, hármasszövetség, antant, keleti kérdés.

Személyek: III. Napóleon, Giuseppe Garibaldi, Otto von Bismarck, II. Vilmos, Abraham Lincoln, Rotschildok, Herzl Tivadar, Viktória királynő, XIII. Leó.

Topográfia: Piemont, Olaszország, Német Császárság, Szezei-csatorna, Elzász-Lotaringia, Balkán.

Kronológia: 1853–1856, 1859, 1861–1865, 1866, 1871, 1882, 1907.

A kiegyezéshez vezető út és a dualizmus kora Magyarországon

Fogalmak, adatok

Fogalmak: emigráció, passzív ellenállás, *Húsvéti cikk*, kiegyezés, dualista monarchia, közös ügy, gazdasági kiegyezés, Dunai Konföderáció, nemzetiségi törvény, horvát-magyar kiegyezés, Szabadelvű Párt, Szociáldemokrata Párt, választójog, torlódott társadalom, úri középosztály, dzsentri, kivándorlás, asszimiláció, zsidó emancipáció, állami anyakönyvezés, polgári házasság, népoktatás, millennium.

Személyek: Julius von Haynau, Alexander Bach, Deák Ferenc, Andrássy Gyula, Eötvös József, Löw Emánuel, Tisza Kálmán, Baross Gábor, Wekerle Sándor, Tisza István, Puskás Tivadar, Kandó Kálmán, Ganz Ábrahám.

Topográfia: Arad, Osztrák–Magyar Monarchia, Budapest, Bécs, Fiume, Bosznia-Hercegovina.

Kronológia: 1849. október 6., 1865, 1867, 1868, 1875–1890, 1873, 1896, 1905.

Az első világháború és következményei

Fogalmak, adatok

Fogalmak: villámháború – állóháború/állásháború, központi hatalmak, frontvonal, hátsország, antant, jóvátétel, Népszövetség, revízió, reváns, bolsevik, szovjet, kommunizmus, őszirózsás forradalom, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), egypártrendszer, proletárdiktatúra, egyházellenesség, vallásellenesség, ellenforradalom, kormányzó, vörösteror, fehérterror.

Személyek: Lenin, Trockij, Thomas Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, IV. Károly, Károlyi Mihály, Jászi Oszkár, Garami Ernő, Kun Béla, Apponyi Albert, Horthy Miklós.

Topográfia: Szarajevó, Doberdó, Szentpétervár, Szerb–Horvát–Szlovén Királyság, Csehszlovákia, a balti államok, Lengyelország, a trianoni Magyarország.

Kronológia: 1914–1918, 1914. június 28., 1914. július 28., 1917, 1918. október 31., 1918. november 3., 1919, 1919. március 21. – augusztus 1., 1920. június 4.

Európa és a világ többi része a két világháború között

Fogalmak, adatok

Fogalmak: általános választójog, tömegpárt, faszizmus, korporatív állam, kisantant, Dawes-terv, pártállam, államosítás, kollektivizálás, tervutasításos rendszer, Gulag, személyi kultusz, koncepciók per, tőzsde, túltermelési válság, New Deal, totális diktatúra, tömegpropaganda, nemzetiszocializmus, fajelmélet, zsidóüldözés, Führer, SS, Berlin–Róma tengely, anchluss, tekintélyelvű állam, erőszakmentes ellenállás, magaskultúra (elitkultúra), tömegkultúra.

Személyek: Benito Mussolini, Sztálin, Franklin Delano Roosevel, John Maynard Keynes, Adolf Hitler, Joseph Goebbels, Mahátma Gandhi.

Topográfia: Köztes-Európa, Szovjetunió, Brit Nemzetközösség, Berlin, weimari köztársaság, Moszkva, Saar-vidék, Rajna-vidék, Szudéta-vidék.

Kronológia: 1922, 1924, 1925, 1929–1933, 1933, 1936, 1938.

SZÓBELI TÉTELEK

(osztályozó, javító vizsgákhoz)

TÖRTÉNELEM - 11. évfolyam

A szóbeli javítóvizsgán történelmi atlasz használata engedélyezett. 15 perc felkészülési idő áll rendelkezésre, és a vizsgázó forrásszemelvényeket is kap segédletként.

TÉTELEK:

- 1) Felvilágosodás, felvilágosult abszolútizmusok (Mária Terézia, II. József)
- 2) Demográfiai és etnikai változások a XVIII. századi Magyarországon
- 3) Az USA létrejötte, alkotmánya
- 4) A polgári forradalom Franciaországban és a napóleoni háborúk
- 5) A reformmozgalom Magyarországon (Széchenyi, Kossuth)
- 6) 1848 vívmányai - forradalom Magyarországon és az áprilisi törvények
- 7) 1848-49-es szabadságharc Magyarországon
- 8) Magyarország 1849-1867. A neoabszolútizmus kora és a nemzetiségi kérdés.
- 9) Kiegyezés, a dualista állam berendezkedése, a dualista társadalom.
- 10) Olasz és német egység kialakulása
- 11) Polgárháború az USA-ban
- 12) Az ipari forradalmak
- (13) Az első világháború)

TANKÖNYV elérhetősége: <http://etananyag.ofi.hu/tantargyak/tortenelem>